

## POTENCJAŁ INWESTYCYJNY, INNOWACYJNY I NAUKOWY NA OBSZARACH MIEJSKICH

---

Przemiany gospodarcze po roku 1989 stworzyły warunki do kształtowania się specyficznych koncentracji działalności gospodarczych zapoczątkowanych jeszcze w okresie przedwojennym, w okresie gospodarki centralnie sterowanej, albo w wyniku transformacji. Strukturami takimi zlokalizowanymi zazwyczaj w miastach są, tzw. klastry lub grona koncentracji specjalistycznej produkcji wraz ze skupionymi w tych obszarach przedsiębiorstwami pracującymi na rzecz wiodącej wytwórczości. W przestrzeni Polski można zidentyfikować pełniejsze kształtowanie się następujących jednostek przestrzennych. Najbardziej popularnym obszarem nowoczesnej produkcji jest, tzw. Dolina Lotnicza obejmująca kilka ośrodków miejskich województwa podkarpackiego, posiadających jeszcze przedwojenne tradycje przemysłowe, wraz z jego największym ośrodkiem miejskim - Rzeszowem. Drugim obszarem koncentrującym działalność gospodarczą związaną z przemysłem motoryzacyjnym jest cały obszar południowo-zachodniej części kraju obejmujący województwa: wielkopolskie, lubuskie, dolnośląskie, opolskie, śląskie i małopolskie.

Kolejne obszary koncentracji specyficznej produkcji (klastry) o mniejszej skali, to wytwórczość związana z przemysłem ceramicznym skupiona w kilku miastach województwa łódzkiego; wytwórczość sprzętu gospodarstwa domowego w województwach łódzkim i dolnośląskim. Mniejsze znaczenie posiada specjalizacja regionalna w zakresie hodowli i przetwórstwa mlecznego

w województwie podlaskim. Nowoczesne działy adaptacji i tworzenia nowych technologii oraz firmy informatyczne koncentrują się w Warszawie, Wrocławiu, Trójmieście oraz w niektórych miastach Górnego Śląska.

Zjawiskiem korzystnym przygotowującym polskie miasta do radykalnego unowocześnienia gospodarki jest kontynuowanie, zapoczątkowanej po roku 1989, „rewolucji edukacyjnej”. W roku 2002 (według NSP 2002) udział osób z wykształceniem wyższym w miastach Polski wzrósł do 13,7% w porównaniu do 9,4% w roku 1988. W ostatnim dziesięcioleciu liczba osób z wykształceniem wyższym radykalnie rośnie, zwłaszcza na obszarach miejskich, sprzyjając podnoszeniu jakości pracy.

Aktualnie, w niektórych największych miastach i strefach podmiejskich wielkich miast osiąga poziom ponad 20%.

### Struktura przestrzenna atrakcyjności inwestycyjnej

Jednym z podstawowych elementów potencjału rozwojowego obszarów miejskich w Polsce jest zdolność miast do przyciągania inwestycji i nowych mieszkańców reprezentujących wysoki kapitał ludzki. Analizy prowadzone od kilku lat przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową (IBnGR) z Gdańska dotyczą atrakcyjności inwestycyjnej rozumianej jako: „... zdolność skłonienia do inwestycji, poprzez oferowanie kombinacji korzyści lokalizacji możliwych do osiągnięcia w trakcie prowadzenia działalności gospodarczej”.

Te miasta i obszary metropolitalne, które są w stanie zaoferować optymalną lokalizację zapewniającą odpowiednie warunki dla funkcjonowania przedsiębiorstw oraz stworzyć najlepsze warunki życia mieszkańców mają największe szanse rozwojowe na przyszłość.

Z badań IBnGR wynika, że wśród podregionów o najwyższej atrakcyjności inwestycyjnej dla działalności przemysłowej znalazły się dwa zwarte obszary położone w południowej części Polski.

Jeden z nich ukształtowany jest wokół Górnego Śląska i zachodniej Małopolski, drugi, zaś wokół Wrocławia i Wałbrzycha – ośrodków przemysłowych Dolnego Śląska. Wyróżniają się one długimi tradycjami przemysłowymi, a co za tym idzie dobrze rozwiniętym sektorem przedsiębiorstw produkcyjnych, specjalistycznym rykiem pracy oraz względnie dobrą, dzięki autostradzie A-4, dostępnością transportową. Poza omawianym obszarem położne są jedynie cztery podregiony: łódzki, poznański, bydgosko-toruński i tarnobrzeski. To, także obszary stosunkowo silnie zindustrializowane oraz cechujące się dobrą dostępnością transportową. Ranking zamyka dziesięć podregionów bardzo słabo uprzemysłowionych. Cechują się one stosunkowo niską dostępnością transportową i małymi zasobami wykwalifikowanych pracowników. Szansą niektórych z tych obszarów są niskie koszty pracy oraz korzyści oferowane przez specjalne strefy ekonomiczne.

Z badań IBnGR wynika, że wśród podregionów o najwyższej atrakcyjności inwestycyjnej dla działalności przemysłowej znalazły się dwa zwarte obszary położone w południowej części Polski. Jeden z nich ukształtowany jest wokół Górnego Śląska i zachodniej Małopol-

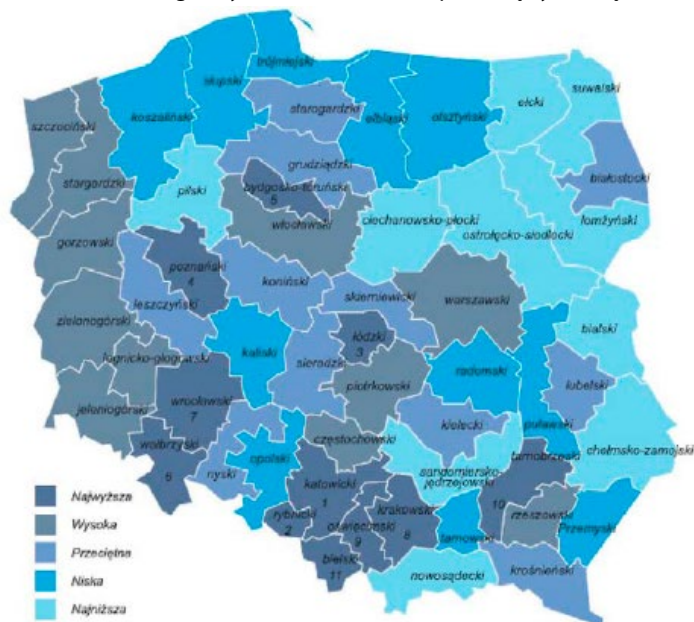
ski, drugi, zaś wokół Wrocławia i Wałbrzycha – ośrodków przemysłowych Dolnego Śląska. Wyróżniają się one długimi tradycjami przemysłowymi, a co za tym idzie dobrze rozwiniętym sektorem przedsiębiorstw produkcyjnych, specjalistycznym rykiem pracy oraz względnie dobrą, dzięki autostradzie A-4, dostępnością transportową. Poza omawianym obszarem położne są jedynie cztery podregiony: łódzki, poznański, bydgosko-toruński i tarnobrzeski. To, także obszary stosunkowo silnie zindustrializowane oraz cechujące się dobrą dostępnością transportową. Ranking zamyka dziesięć podregionów bardzo słabo uprzemysłowionych. Cechują się one stosunkowo niską dostępnością transportową i małymi zasobami wykwalifikowanych pracowników. Szansą niektórych z tych obszarów są niskie koszty pracy oraz korzyści oferowane przez specjalne strefy ekonomiczne.

W stosunku do 2008 r. pierwsza czwórka rankingu atrakcyjności inwestycyjnej dla działalności przemysłowej nie uległa zmianie. Z 7 na 5 miejsce awansował podregion bydgosko-toruński. Zawdzięcza to poprawie dostępności transportowej w relacji z portami Trójmiasta, względnemu ograniczeniu kosztów pracy oraz poprawie infrastruktury gospodarczej. O trzy lokaty poprawił swoją pozycję podregion wałbrzyski. To efekt poprawy w zakresie zasobów pracy, przy jednoczesnym względnym ograniczeniu kosztów pracy. Polepszeniu uległa również infrastruktura gospodarcza. Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej dla działalności przemysłowej dotyczy również podregionu wrocławskiego. W tym wypadku również wzrosły zasoby pracy, poprawie uległa infrastruktura gospodarcza. Z tych samych powodów,

grupy obszarów najbardziej atrakcyjnych dla działalności przemysłowej, awansował podregion krakowski. W zakresie atrakcyjności inwestycyjnej dla działalności usługowej na pierwszych miejscach w rankingu znalazły się podregiony metropolitalne. Ich ośrodkami są największe polskie miasta. Z badań IBnGR wynika, że są to w kolejności podregiony: łódzki, warszawski, katowicki, krakowski, bydgosko-toruński, poznański, wrocławski, trójmiejski, wałbrzyski, rzeszowski, bielski (rycina poniżej). Dysponują one przede wszystkim dużymi zasobami pracowników o wysokich, a zarazem różnie profilowanych kompetencjach oraz dużymi i chłonnymi rynkami zbytu. Poza tym, największe miasta oferują bardzo

dobrą dostępność komunikacyjną i dobrze rozwiniętą infrastrukturę gospodarczą. Pierwsze miejsce Łodzi w tym rankingu wynika prawdopodobnie, poza innymi czynnikami, z nadania dużej wagi czynnikom dostępności transportowej, takim jak: bliskość lotniska międzynarodowego i planowanego skrzyżowania głównych autostrad kraju A-1 i A-2. Najniższą atrakcyjnością inwestycyjną dla działalności usługowej cechują się podregiony pozbawione dużych ośrodków miejskich o znacznym udziale rolnictwa w strukturze gospodarki, niskim popycie wewnętrznym i ograniczonej dostępności transportowej. Cechy te tworzą barierę popytową hamującą rozwój usług rynkowych, w szczególności

Rys. 1. Atrakcyjność inwestycyjna podregionów dla działalności przemysłowej w 2009 r. według Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową.



Źródło: Nowicki, M., (red), 2009, Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2009. Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk.

wyższego rządu (finanse, ubezpieczenia, doradztwo dla firm, obsługa nieruchomości). Część z tych podregionów wyróżnia się jednocześnie wysoką specjalizacją w zakresie produkcji przemysłowej. Przestrzenna koncentracja ośrodków atrakcyjnych dla działalności zaawansowanej technologicznie zależy przede wszystkim od preferencji jednostek zdolnych do kreowania innowacji, które podejmując decyzję lokalizacyjną biorą pod uwagę regiony o najwyższym potencjale do rozwoju i absorpcji innowacji.

Jak wskazuje badanie IBnGR, grupy podregionów cechujące się najwyższym poziomem atrakcyjności inwestycyjnej w tym zakresie zdominowały podregiony o charakterze metropolitalnym. To tam koncentruje się infrastruktura oraz kadra badawczo-rozwojowa. Zasoby rynku pracy obejmują specjalistów wykształconych zarówno w lokalnych ośrodkach akademickich, jak i zachęconych do migracji poprzez dobre warunki życia, w tym rozwinięte otoczenie kulturowe. Duże miasta oferują dobre warunki życia i tworzą atmosferę sprzyjającą kreatywności. Najniższa atrakcyjność inwestycyjna dla działalności zaawansowanej technologicznie jest typowa dla podregionów zorganizowanych wokół mniejszych ośrodków.

W polskich realiach zdecydowana większość miast średnich i część dużych (ale nie największych), nie jest w stanie stworzyć warunków przyciągających inwestorów z omawianej branży. Wynika to nie tylko z deficytów czynników produkcji, ale także z niekorzystnych warunkowań w zakresie infrastruktury społecznej i gospodarczej. W szczególności dotyczy to miast położonych w obszarach słabo zurbanizowanych.

Wyjątkami mogą być ośrodki, w których zlokalizowana jest wysoko wyspecjalizowana produkcja o dużej skali oraz oferowane są dodatkowe korzyści np. w postaci ulg z tytułu inwestycji w specjalnych strefach ekonomicznych.

Źródło:

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego

---

## POLITYKA PRZEMYSŁOWA – ZMIANA PODEJŚCIA

---

**D**oświadczenia związane z funkcjonowaniem w warunkach światowego kryzysu finansowo-gospodarczego przyczyniły się do zmiany podejścia poszczególnych państw członkowskich i Komisji Europejskiej do polityki przemysłowej. Sprawne i efektywne funkcjonowanie przemysłu zostało uznane za niezmiernie istotne dla stabilności ekonomicznej UE, znacznie przekraczające to, co mogłoby wynikać z danych o udziale tego sektora w PKB. W obliczu kryzysu przemysł UE okazał się również o wiele bardziej odporny niż pozostałe sektory.

W tym kontekście Komisja Europejska przywiązuje coraz większą wagę do zmiany podejścia w kształtowaniu polityki przemysłowej. Głównym jej celem ma być reindustrializacja oraz sprowadzenie z powrotem do UE przedsiębiorstw, które delokalizowały swoją działalność. Działania te mają sprzyjać powstawaniu i rozwojowi nowych gałęzi przemysłu w oparciu o nowe, zaawansowane techniki i technologie. W odniesieniu do istniejącego przemysłu przewiduje się inwestowanie mające na celu wzrost produktywności oraz zmniejszenie

energo- i wodochłonności oraz odpadów.

Nowe podejście do polityki przemysłowej ma zdynamiczować wzrost gospodarki UE, wzmocnić jej konkurencyjność, umożliwiając jednocześnie przejście do gospodarki niskoemisyjnej i oszczędnej pod względem zasobów oraz zapewniając nowe miejsca pracy. Podkreśla się konieczność rozpatrywania wpływu na konkurencyjność innych inicjatyw politycznych, takich jak: polityka transportowa, energetyczna, polityka ochrony środowiska, polityka społeczna i polityka ochrony konsumenta, ale także polityka jednolitego rynku i polityka handlowa. Są to kluczowe elementy nowego podejścia, gdyż mają one także poważny wpływ na koszty, ceny i konkurencyjność przemysłu.

W ramach nowej polityki przemysłowej przewiduje się:

- podejście horyzontalne (w sytuacjach gdy istniejące wyzwania wymagają działań w różnych sektorach gospodarczych) i sektorowe (skierowane do wybranych sektorów gospodarki, celem np. pobudzenia aktywności w danym obszarze);
- umiędzynarodowienie przedsiębiorstw z uwagi na ograniczone znaczenie krajowych sektorów lub gałęzi przemysłu o niewielkiej interakcji z innymi sektorami lub resztą świata;
- uwzględnianie całego łańcucha wartości i dostaw, od dostępu do energii i surowców po usługi posprzedażne i recykling materiałów. Niektóre części tego łańcucha znajdują się poza Europą; dlatego ważne dla wszystkich gałęzi przemysłu jest posiadanie „odruchu globalizacyjnego”;
- monitoring zmian w zakresie konkurencyjności i polityki przemysłowej Euro-

pejności i polityki przemysłowej Europy i państw członkowskich.

Nowa polityka przemysłowa powinna przełożyć się bezpośrednio na większy wzrost gospodarczy i zatrudnienie oraz zwiększoną konkurencyjność międzynarodową przemysłu unijnego, w tym polskiego.

Działania w obszarze polityki przemysłowej mają odwrócić negatywne tendencje dotyczące udziału przemysłu w gospodarce europejskiej z obecnego poziomu wynoszącego ok. 16% PKB do 20% w 2020 r.

Kluczowe priorytety w odniesieniu do polityki przemysłowej na obecnym etapie utrwalania ożywienia gospodarczego przedstawia komunikat Komisji Europejskiej ze stycznia 2014 r. pt. Działania na rzecz odrodzenia przemysłu europejskiego (COM(2014) 14), w którym przedstawiono przegląd działań, które zostały już podjęte dla realizacji priorytetów sformułowanych w komunikatach ws. polityki przemysłowej z 2010 i 2012 r. (COM(2010) 614 i COM(2012) 582), a także przewidywane nowe działania w celu przyspieszenia realizacji tych priorytetów. W szczególności dotyczy to działań w takich obszarach, jak:

- zintegrowany i jednolity rynek europejski, w tym: doprowadzenie do pełnej integracji sieci informacyjnych, energetycznych i transportowych, otwarty i zintegrowany rynek wewnętrzny towarów i usług, otoczenie biznesu, ramy regulacyjne i administracja publiczna w UE;
- modernizacja przemysłu, w tym: stymulowanie inwestycji w innowacyjność i nowe technologie, podniesienie wydajności i efektywności gospodarowania zasobami oraz ułatwienie dostępu do przystępnych cenowo czynników

produkcji, podnoszenie umiejętności i ułatwanie zmian przemysłowych;

- małe i średnie przedsiębiorstwa i przedsiębiorczość, w tym: koszty regulacyjne i administracyjne, przeszkody ograniczające rozwój MŚP, tworzenie klastrów;

- międzynarodowa ekspansja przedsiębiorstw z UE, w tym: dostęp do rynku, normalizacja, współpraca regulacyjna i prawa własności intelektualnej.

Na poziomie krajowym, w Ministerstwie Gospodarki podjęte zostały prace związane z przygotowaniem dokumentu Polityka przemysłowa 2014-2020, w formie rekomendacji dla przedsiębiorców. Dokument ma służyć m.in. poprawie dialogu z przedsiębiorcami, skierowaniu uwagi przedsiębiorców na konieczności stworzenia wizji przedsiębiorstwa/przemysłu w perspektywie 10-20 lat, uwzględniając czynniki takie jak: ogólna sytuacja geopolityczna, dostęp do źródeł energii i surowców nieenergetycznych, sytuacja na rynku kapitałowym, poziom innowacyjności wykorzystywanych technologii zarządzania i produkcji, pozycja na rynku i jego otoczenie. Długofalowe spojrzenie ma sprzyjać tworzeniu relacji biznesowych w oparciu o łańcuch wartości budowany na poziomie regionalnym, krajowym, europejskim i globalnym, przy wykorzystaniu potencjału innowacyjnego i naukowego oraz kapitału ludzkiego. Mając na względzie powyższe założenia oraz uwarunkowania polskiego przemysłu przyjęto, że celem polityki przemysłowej będzie zwiększenie zdolności konkurencyjnej przemysłu poprzez produkcję wyrobów o wyższej wartości dodanej. W horyzoncie czasowym do 2020 r. jednym z największych wyzwań dla polskiej

gospodarki, a szczególnie przemysłu będzie adaptacja do postanowień pakietu klimatyczno-energetycznego UE.

### **Pakiet klimatyczno-energetyczny**

Jest zestawem instrumentów, które mają na celu wdrożenie takiej polityki ochrony środowiska, która łączy cele ochrony klimatu z celami polityki energetycznej. Pakiet wprowadza kompleksowe podejście do zarządzania emisjami gazów cieplarnianych we Wspólnocie. Ma on doprowadzić do osiągnięcia przez Unię Europejską celów związanych z przeciwdziałaniem zmianom klimatu, potocznie zwanych „3 x 20”, które zostały przyjęte podczas posiedzenia Rady Europejskiej w marcu 2007 roku i dotyczą:

- zwiększenia do 2020 roku efektywności energetycznej o 20%;

- zwiększenia do 2020 roku udziału energii ze źródeł odnawialnych do 20% całkowitego zużycia energii finalnej w UE;

- zmniejszenia do 2020 roku emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 20%, w porównaniu do 1990 roku, z możliwością wzrostu tej wielkości nawet do 30%, pod warunkiem, że inne kraje rozwinięte zobowiążą się do porównywalnej redukcji emisji, a wybrane kraje rozwijające się wniosą odpowiedni wkład na miarę swoich możliwości redukcyjnych.

Rada Europejska postanowiła, że określając udział państw członkowskich w całkowitej redukcji emisji zastosowane zostanie podejście zróżnicowane, sprawiedliwe i przejrzyste. Uwzględniać ono powinno specyfikę poszczególnych gospodarek oraz odpowiednie lata bazowe pierwszego okresu zobowiązań, określonego w Protokole z Kioto.

Jednym z priorytetowych postanowień zawartych w pakiecie klimatyczno-energetycznym jest kwestia zrównoważonej produkcji energii z paliw kopalnych, pozwalająca na znaczne zredukowanie emisji dwutlenku węgla do atmosfery do 2020 roku. Według założeń przyjętych przez Komisję Europejską unijna polityka klimatyczno-energetyczna powinna być budowana wokół trzech głównych celów: przeciwdziałaniu zmianom klimatu, ograniczeniu podatności Unii na wpływ czynników zewnętrznych, wynikających z uzależnienia od importu paliw oraz wspierania zatrudnienia i wzrostu gospodarczego. Celem traktowanym priorytetowo w unijnej polityce energetycznej jest ochrona klimatu. Aby go osiągnąć zaproponowano przedmiotowe założenie 3x20.

Pakiet klimatyczno - energetyczny odzwierciedla możliwości oraz dotychczasowe wysiłki redukcyjne państw członkowskich, czego wyrazem jest w szczególności sposób rozdziału uprawnień do emisji gazów cieplarnianych na aukcje dla poszczególnych państw członkowskich oraz podział zobowiązań w zakresie non-ETS.

Należy zaznaczyć, że walka ze zmianami klimatu wymaga globalnego podejścia i każde państwo w tym, także Polska, powinna mieć w tym swój adekwatny udział.

## **Alokacja środków wspólnotowych dla Polski w ramach polityki spójności UE na lata 2014-2020**

Perspektywa finansowa 2014-2020

W czerwcu 2011 roku Komisja Europejska przedstawiła propozycję budżetu na lata 2014-2020. Oprócz zwiększenia elastyczności i spójności w finansowaniu realizacji poszczególnych priorytetów oraz uproszczenia zasad udzielania wsparcia, KE zaproponowała w niej wprowadzenie do systemu rozdziału środków m.in. zasady skoncentrowania na wynikach (za pomocą adekwatnych wskaźników i mechanizmów monitorowania), ustalania jasnych i wymiernych etapów pośrednich i celów końcowych wykonania, powszechności mechanizmu rezerwy wykonawczej (w wysokości 5% środków przyznanych poszczególnym krajom), oraz spełniania przez kraje członkowskie odpowiednich warunków ex ante i warunków makroekonomicznych.

Mimo deklaracji ograniczenia liczby celów tematycznych w propozycji KE znalazło się ich, aż 11:

- Wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji;
- Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych;
- Podnoszenie konkurencyjności MSP, sektora rolnego oraz sektora rybołówstwa i akwakultury;
- Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach;
- Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem;
- Ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywności wykorzystania zasobów;
- Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych;

- Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem;

- Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie;

- Wzmacnianie potencjału instytucjonalnego i skuteczności administracji publicznej.

Ponadto wsparcie będzie kierowane na cele związane z Pomocą Techniczną, a także Europejską Współpracą Terytorialną.

Nowościami zaproponowanymi przez KE są: trzecia kategoria regionów znajdujących się w fazie przejściowej (o PKB per capita wysokości 75-90% średniej dla UE), premiowanie wykorzystania instrumentów finansowych oraz mechanizm Umowy Partnerstwa (negocjowanego dokumentu osiągnięcia celów i rezultatów).

Decyzje dotyczące głównych założeń Wieloletnich Ram Finansowych (WRF) na lata 2014-2020 zapadły podczas obrad Rady Europejskiej w dniach 7-8 lutego 2013 r. Kompromis polityczny zakładał, że maksymalna ogólna kwota na wydatki dla UE-28 w latach 2014-2020 w środkach na zobowiązania wynosi 959,9 mld EUR, co stanowi 1,00% DNB UE (spadek 3,5%), a w środkach na płatności – 908,4 mld EUR, co stanowi 0,95% DNB UE (spadek o 3,7%). W trakcie perspektywy finansowej 2007-2013 środki te wyniosły odpowiednio 994,1 mld EUR oraz 942,7 mld EUR.

Ostateczny kształt WRF nadał Parlament Europejski, który przyjął je 19 listopada 2013 r., co oznacza zakończenie prawie rocznych negocjacji między PE, Komisją Europejską oraz Radą Unii Europejskiej. Warto podkreślić, iż zaaprobowana wersja uwzględnia wszystkie postulaty PE wymienione w rezolucji

z lipca 2013 r. nt. WRF. Całkowity budżet na kolejne 7 lat wynosi 960 mld EUR w ramach zobowiązań (908 mld EUR zaplanowanych w ramach płatności). W budżecie tym, dla Polski zarezerwowano 105,8 mld EUR. Przyjęte Wieloletnie Ramy Finansowe stanowią wyraz priorytetów inwestycyjnych dla Unii Europejskiej wśród, których warto wyróżnić m.in.:

- badania i rozwój (Horyzont 2020),

- połączenie infrastruktury transportowej, komunikacyjnej oraz energetycznej Państw Członkowskich (Instrument „Łącząc Europę”),

- edukacja (Erasmus +),

- odpowiednia perspektywa dla młodych (Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych),

- konkurencyjność europejskich przedsiębiorstw (COSME).

Struktura Wieloletnich Ram Finansowych na lata 2014-2020 będzie się kształtowała w następujący sposób:

- poddział 1a „Konkurencyjność na rzecz wzrostu i zatrudnienia”, który obejmie instrument „Łącząc Europę”;

- poddział 1b „Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna”;

- dział 2 „Trwały wzrost gospodarczy: zasoby naturalne”, który obejmie podpułap na wydatki związane z rynkiem i płatności bezpośrednie;

- dział 3 „Bezpieczeństwo i obywatelstwo”;

- dział 4 „Globalny wymiar Europy”;

- dział 5 „Administracja”, który obejmie podpułap na wydatki administracyjne;

- dział 6 „Wyrównania”.

Poddział 1a „Konkurencyjność na rzecz wzrostu i zatrudnienia” realizuje działania dotyczące inteligentnego wzrostu gospodarczego sprzyjającemu



włączeniu społecznemu. Programy w ramach tego działu mogą się znacząco przyczynić do realizacji Strategii Europa 2020, w szczególności w zakresie: propagowania badań naukowych, innowacji i rozwoju technologicznego; konkretnych działań na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw i MSP; inwestycji w edukację i ludzkie umiejętności za pomocą programu „Erasmus dla wszystkich”; oraz rozwoju agendy społecznej. Poziom zobowiązań dla tego poddziału nie przekroczy 125,6 mld EUR, jednocześnie warto odnotować, iż uzyskano wzrost alokacji na lata 2014-2020 o ponad 37% w porównaniu do perspektywy 2007-2013.

Zgodnie z zapisami Wieloletnich Ram Finansowych na lata 2014-2020, które zostały przyjęte przez Parlament Europejski 19 listopada 2013 r. całkowita alokacja dla Polski na politykę spójności wyniesie ok. 82,2 mld EUR (w cenach bieżących). Dodatkowo Polska otrzyma ok. 252,4 mln EUR na wsparcie bezrobotnej młodzieży (Inicjatywa na rzecz zatrudnienia młodzieży). Całkowita alokacja dla Polski z uwzględnieniem transferu na Pomoc Techniczną Komisji Europejskiej oraz działania innowacyjne w dziedzinie zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich wynosi ok. 82,5 mld EUR. Uzyskując taki poziom alokacji w ramach polityki spójności Polska stanie się największym jej beneficjentem w okresie programowania 2014-2020. Dodatkowo środki uzyskane w ramach programów rolnych plasują Polskę na 5 pozycji wśród beneficjentów polityk rolniczych za Francją, Niemcami, Hiszpanią oraz Włochami.

W ramach powyższej bazowej alokacji zostały wyodrębnione następujące obligatoryjne transfery na instrumenty

i programy zarządzane bezpośrednio przez KE (m.in. transfer z Funduszu Spójności do instrumentu Łącząc Europę, Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym). Powyższe transfery pomniejszają dostępną alokację dla Polski o ok. 5 mld EUR. W związku z powyższym do zaprogramowania w ramach Umowy Partnerstwa jest dostępna kwota ok. 77,5 mld EUR. Propozycja alokacji środków na lata 2014-2020 zakłada łączny wzrost na cele związane z podnoszeniem innowacyjności gospodarki oraz konkurencyjnością przedsiębiorstw (1, 2 i 3) oraz na cele związane z gospodarką niskoemisyjną (cel 4), a także włączeniem społecznym (cel 9). Jednocześnie największy spadek w strukturze alokacji zauważyć można w odniesieniu do celu dotyczącego rozwoju infrastruktury transportowej. Należy dodać, że spadek ten będzie najbardziej zauważalny w odniesieniu do interwencji w lokalną infrastrukturę transportową. W układzie trzech głównych celów rozwojowych kraju (zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju Kraju 2020) największy będzie udział środków skierowanych na działania wspierające wzrost konkurencyjności. Najmniejszy udział wśród 3 celów rozwojowych kraju będą miały działania przypisane bezpośrednio do celu sprawność i efektywność państwa, jednakże należy pamiętać, że działania te są wspierane także pośrednio w ramach programów realizujących cele dotyczące konkurencyjności oraz spójności społecznej i terytorialnej.

W latach 2014-2020 w Polsce realizowanych będzie na poziomie krajowym 8 programów operacyjnych finansowanych z EFRR, EFS, FS, EFRROW, EFRM oraz programy EWT.

Tab.1. Proponowana alokacja na programy operacyjne w perspektywie 2014-2020.

Program Operacyjny	Wielkość alokacji (mld EUR)	Udział alokacji (%)
PO Infrastruktura i Środowisko (2014-2020)	27,4	35,7
PO Inteligentny Rozwój	8,6	11,2
PO Wiedza, Edukacja, Rozwój *	4,6	6,0
PO Polska Wschodnia	2,0	2,6
PO Polska Cyfrowa	2,1	2,7
PO Pomoc Techniczna	0,7	0,9
RPO (z Mazowszem)	31,2	40,6
<b>ŁĄCZNIE</b>	<b>76,8</b>	<b>100,0</b>

Źródło: Opracowanie DSA MG na podstawie Umowa Partnerstwa (wersja 21.05.2014), s. 165.

Na poziomie regionalnym, zaś podobnie, jak w obecnym okresie programowania będzie realizowanych 16 regionalnych programów operacyjnych. W ramach polityki spójności będą realizowane obydwa cele określone w projektach rozporządzeń – Wzrost i Zatrudnienie oraz Europejska Współpraca Terytorialna.

Programy w ramach celu Wzrost i Zatrudnienie będą realizowane zarówno na poziomie krajowym, jak i regionalnym. Interwencja funduszy w tym celu będzie obejmowała następujące programy:

- 3 programy krajowe współfinansowane wyłącznie z jednego funduszu (EFRR lub EFS) oraz 1 program dwufunduszowy (współfinansowany przez EFRR oraz FS);
- 1 program ponadregionalny dotyczący rozwoju Polski Wschodniej (współfinansowany z EFRR),
- 1 program dotyczący pomocy technicznej (współfinansowany z EFRR);
- 15 dwufunduszowych (EFRR, EFS) programów regionalnych dla województw klasyfikowanych jako regiony kategorii „słabiej rozwinięte”;
- dwufunduszowy program (EFRR, EFS) program dla województwa mazowieckiego – klasyfikowanego w ramach

kategorii „lepiej rozwinięte”, bądź „prześciowe”;

W ramach Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej realizowane będą 2 programy na poziomie krajowym finansowane z EFRROW i EFRM.

Źródło:  
Ministerstwo Gospodarki

